

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TİCARET BAKANLIĞI

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

TİCARET BAKANLIĞI 2023 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
TİCARET BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE İŞLETMELERİ 2023 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	23

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TİCARET BAKANLIĞI

2023 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	8
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	10
7.	DENETİM BULGULARI.....	10
8.	EKLER.....	22

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 2023 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması.....	5
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması.....	6
Tablo 3: 2023 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL).....	6
Tablo 4: İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabından Yapılan 2023 Yılı Harcamaları	12

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

AFAD: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

ÇŞB: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

DFİF: Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu

DİR: Dâhilde İşleme Rejimi

DKO: Döviz Kullanım Oranı

DTÖ: Dünya Ticaret Örgütü

GİB: Gelir İdaresi Başkanlığı

HAK: Helal Akreditasyon Kurumu

İİGÜ: İkincil İşlem Görmüş Ürün

KDV: Katma Değer Vergisi

OECD: Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

TCMB: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

TİM: Türkiye İhracatçılar Meclisi

TKYS: Taşınır Kayıt Yetkilisi Sistemi

TL: Türk Lirası

TOBB: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

YİD: Yap-İşlet-Devret

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabından Ayrılan Payların ve Yapılan Harcamaların Kamu Mali Yönetimi Sistemine Dâhil Edilmemesi
2. İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirmek Amacıyla Ayrılan Payların ve Yapılan Harcamaların Kamu Mali Yönetimi Sistemine Dâhil Edilmemesi
3. Dahilde İşleme Rejimi Kapsamında Verilen Belgelere Ait Döviz Kullanım Oranı Hesaplamalarında Hatalı Uygulama Bulunması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu kurumlarının teşkilat ve idari yapısı belirlenmiştir. Söz konusu Kararname’nin 441’inci maddesi ile Ticaret Bakanlığına verilen başlıca görev ve yetkiler aşağıdaki gibidir.

- İç ve dış ticaret hizmetlerine ilişkin ana hedef ve politikaların belirlenmesine yardımcı olmak ve belirlenen dış ticaret politikasını geliştirmek amacıyla çalışmalar yapmak ve gerekli koordinasyonu sağlamak,

- Gümrük politikasının hazırlanmasına yardımcı olmak ve uygulamak; gümrük hizmetlerinin süratli, etkili, verimli, belirlenmiş standartlara uygun şekilde yürütülmesini sağlamak ve denetlemek,

- 27.10.1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu, gümrük işlemleriyle ilgili diğer mevzuat ve uluslararası sözleşmelerin uygulanmasını sağlamak; gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma ilişkin iş ve işlemleri yürütmek; gümrük kontrolüne tabi kişi, eşya ve araçların muayene ve kontrolünü yapmak,

- Gümrük tarifesini hazırlamak; gümrük vergileri ile gümrük idarelerince tahsil edilmesi gereken vergi, fon ve diğer malî yüklerin tahakkuk, tahsil, takip ve kontrolünü yapmak; ertelenmiş kontrol ve sonradan kontrol hizmetlerini yürütmek; ihtilafli durumlarda uzlaşmaya ilişkin işlemleri düzenlemek ve yürütmek; gümrük işleriyle ilgili istatistikî bilgileri üretmek, toplamak, değerlendirmek ve açıklamak,

- Geçici depolama yerleri, antrepolar, ambarlar, lojistik merkezleri, tasfiyelik eşya depoları, mağazalar ve satış reyonları açılması ve işletilmesine izin vermek, işletmek, işlettirmek ve denetlemek; gümrük mevzuatına göre tasfiyelik hale gelen eşyanın tasfiye işlemlerini yürütmek,

- Gümrüklü yer ve sahalarda münhasıran, Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesinde gerektiğinde ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak suretiyle kaçakçılığı önlemek, izlemek ve soruşturmak,

• Kara ve demiryolu kapıları ile gümrük teşkilatı bulunan hava ve deniz limanlarında, serbest bölgeler, antrepolar ile gümrüklü yer ve sahalarda ve Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesinde gümrük muhafaza görevlerini yerine getirmek,

• Bakanlığın sorumluluğunda bulunan tüketici ürünlerinin piyasa gözetimi ve denetimini yapmak veya yaptırmak,

• Ticaret odaları, sanayi odaları, ticaret ve sanayi odaları, deniz ticaret odaları, ticaret borsaları, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, esnaf ve sanatkâr meslek kuruluşlarına ait hizmetleri, ilgili diğer bakanlıklarla iş birliği suretiyle yürütmek, Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birliklerine ilişkin çalışmaları yürütmek,

• Evrensel kabul görmüş tüketici haklarının sağlanması ve korunmasına yönelik hukukî ve idarî tedbirleri almak, tüketicinin korunmasını sağlayıcı inceleme ve düzenlemeler yapmak,

• Esnaf ve sanatkârlar ile kooperatifçiliğe ilişkin politika, ilke ve hedeflerin ilgili kuruluşlarla iş birliği yapılarak belirlenmesi ve stratejiler geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yapmak,

• Şirketler, kooperatifler ve ticaret sicili memurlukları ile esnaf ve sanatkâr sicil kayıtlarıyla ilgili hizmetleri yürütmek ve bunları denetlemek,

• Dünya ticaretinden alınan payın artırılmasını ve sürdürülebilir ihracat artışını sağlamak üzere ihracatın pazar ve ürün çeşitliliğini genişletmeye yönelik gerekli tedbirleri almak ve buna yönelik destek yöntemlerini geliştirmek ve uygulamak,

• İthalatın ülke ekonomisinin yararına gerçekleştirilmesi ve yerli sanayinin korunması ile ilgili gerekli tedbirleri almak ve ticaret politikası savunma araçlarını uygulamak,

• Dış ticarete konu ürünlerin güvenli, mevzuata ve standartlara uygun olmasını sağlamak, bu amaçla ithalatta ve ihracatta denetim yapmak ve yaptırmak, ticarete teknik engellerin önlenmesine ilişkin çalışmalar yürütmek,

• Ülkemizin ticaret ve gümrük hizmetlerine ilişkin ana politikalarının etkinliğinin artırılması ve ekonomik faaliyetlerin dış ticarete dönük yapılandırılması için kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarıyla teknoloji ve girişimcilik odaklı proje, bilimsel çalışma ve eğitim alanında işbirliği faaliyetlerini yürütmek.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne göre Ticaret Bakanlığı; merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatından oluşmaktadır. Merkez teşkilatının hizmet birimleri şunlardır:

- İhracat Genel Müdürlüğü,
- İthalat Genel Müdürlüğü,
- İç Ticaret Genel Müdürlüğü,
- Gümrükler Genel Müdürlüğü,
- Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü,
- Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü,
- Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü,
- Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü,
- Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü,
- Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü,
- Ticaret Araştırmaları ve Risk Değerlendirme Genel Müdürlüğü,
- Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü,
- Personel Genel Müdürlüğü,
- Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü,
- Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü,
- Destek Hizmetleri, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü,
- Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı,
- Strateji Geliştirme Başkanlığı,
- Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği,

- Özel Kalem Müdürlüğü.

Ayrıca, Bakan'a bağlı 19 iç denetçiden oluşan İç Denetim Birimi Başkanlığı bulunmaktadır.

Taşra teşkilatı; 19 Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü, her ilde Ticaret İl Müdürlüğü ile doğrudan merkeze bağlı 19'u faal olmak üzere 21 Serbest Bölge Müdürlüğünden oluşmaktadır.

Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüklerine bağlı 170 Gümrük Müdürlüğü, 32 Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü, 18 Dış Ticaret İşlemleri Müdürlüğü, 21 Tasfiye İşletme Müdürlüğü, 22 Ürün Güvenliği Denetimleri Müdürlüğü, 19 Hukuk Hizmetleri Müdürlüğü, 19 Personel Müdürlüğü, 1 Gümrükler Muhafaza Kriminal Laboratuvar Müdürlüğü ve 10 Laboratuvar Müdürlüğü bulunmaktadır.

Bakanlık geniş bir yurt dışı teşkilatına sahip olup 2023 yılı sonu itibarıyla 116 Ticaret Müşavirliği, 60 Ticaret Ataşeliği ve 1 Ticaret Ofisi (Kazablanka) ile uluslararası kuruluşlar nezdinde 3 Daimî Temsilcilikten (OECD/Paris, DTÖ/Cenevre ve AB/Brüksel) oluşan 180 yurt dışı temsilciliği bulunmaktadır.

Ticaret Bakanlığının 31.12.2023 tarihi itibarıyla toplam personel sayısı 22.831 olup bunların 4.280'i merkezde, 17.359'u taşra teşkilatında, 339'u yurt dışı teşkilatında, 853'ü ise döner sermaye işletmelerinde görev yapmaktadır.

Ticaret Bakanlığının ilgili kuruluşu olarak Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ (Türk Eximbank) ve Helal Akreditasyon Kurumu (HAK), ilişkili kuruluş olarak ise Rekabet Kurumu yer almaktadır.

1.3. Mali Yapı

Ticaret Bakanlığı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli I Sayılı Cetvelde yer alan genel bütçeli idarelerden olup faaliyetlerini merkezi yönetim bütçe kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir.

31.12.2022 tarihli ve 32060 sayılı Resmî Gazete'de (Mükerrer) yayımlanarak yürürlüğe giren 7427 sayılı 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Ticaret Bakanlığına toplam 17.124.310.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Söz konusu ödenek toplamı 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile genel bütçeli idarelere (I Sayılı Cetvel) verilen ödenek tutarının

(4.423.341.574.000 TL) %0,39'una tekabül etmektedir.

Ayrıca 27.07.2023 tarihli ve 32261 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7457 sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Ticaret Bakanlığına 232.000.000 TL ödenek ilave edilmiştir. Yıl içinde eklenen ve düşülen ödeneklerle birlikte toplam ödenek miktarı 21.127.646.329,94 TL olmuştur.

Bakanlıkça sunulan Bütçelenen ve Gerçekleşen Tutarların Karşılaştırma Tablosuna göre Bakanlığın 2023 yılı bütçe gideri ve ödenek kullanımı aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: 2023 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması

Kodu	Bütçe Gideri Türü	Başlangıç Ödeneği* (TL)	Yıl Sonu Ödeneği (TL)	Harcama (TL)	Harcama/Yıl Sonu Ödeneği (%)
01	Personel Giderleri	4.592.150.000,00	6.345.799.120,17	6.335.771.152,90	99,84
02	Sosyal Güvenlik Giderleri	651.076.000,00	821.776.879,83	820.089.948,79	99,79
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	894.768.000,00	1.254.169.000,56	1.192.155.483,57	95,05
05	Cari Transferler	10.466.016.000,00	11.944.455.000,00	11.843.432.362,78	99,15
06	Sermaye Giderleri	720.000.000,00	731.270.027,38	698.792.524,61	95,55
07	Sermaye Transferleri	32.300.000,00	30.176.302,00	17.148.969,81	56,83
	Toplam	17.356.310.000,00	21.127.646.329,94	20.907.390.442,46	98,95

*7457 sayılı Kanun ile Bakanlık bütçesine eklenen 232.000.000,00 TL dâhildir.

Tabloya göre, Bakanlık bütçesinden yapılan cari transfer harcamaları, yıl sonu ödeneğinin %56,05'ini oluşturmakta olup en önemli gider kalemidir. Pazarlama ve ihracat kapasitesini artırmaya yönelik olarak Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan yapılan devlet yardımları ödemeleri cari transferler kapsamındadır.

Ticaret Bakanlığının faaliyetlerinin finansmanında bütçe dışında kalan İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabından 297.013.627,01 TL, İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payından 120.865.654,86 TL ve Kantar Payı Gelirleri Hesabından 75.664.457,00 TL olmak üzere toplam 493.543.738,87 TL kaynak kullanılmıştır.

Ayrıca Bakanlık faaliyetlerinin finansmanında bütçe dışında olan döner sermaye işletmesinden temin edilen 477.542.321,59 TL kaynak kullanılmıştır.

Bakanlık tarafından sunulan mali tablolara göre 2023 yılı bütçe geliri, ret ve iade

tutarları, net bütçe geliri ile gelir türü itibarıyla net bütçe gelirlerinin toplam net bütçe gelirin e oranı aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması

Kodu	Bütçe Geliri Türü	Bütçe Geliri (TL)	Ret ve İadeler (TL)	Net Bütçe Geliri (TL)	Oran (%)
01	Vergi Gelirleri	1.162.728.496.296,26	2.219.527.959,16	1.160.508.968.337,10	98,74
03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.322.926.778,63	272.147,49	1.322.654.631,14	0,11
04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	5.900.577,69	-	5.900.577,69	0,01
05	Diğer Gelirler	13.540.933.661,87	113.199.621,85	13.427.734.040,02	1,14
08	Alacaklardan Tahsilat	-	101,31	-101,31	0,00
Toplam		1.177.598.257.314,45	2.332.999.829,81	1.175.265.257.484,64	100

Yukarıdaki tabloya göre, Bakanlık net bütçe gelirlerinin %98,74'ünü vergi gelirleri oluşturmaktadır. Vergi gelirlerinin büyük kısmı "Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler" kalemine dâhil olup 2023 yılında bu kalemden yapılan tahsilatların 949.530.870.357,84 TL'sini ithalde alınan katma değer vergisi, 144.500.787.340,93 TL'sini ise gümrük vergileri oluşturmaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre Bakanlığın gelir ve giderleri ile faaliyet sonucu aşağıdaki tabloda ayrıca belirtilmektedir.

Tablo 3: 2023 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)

Faaliyet Giderleri	Net Faaliyet Gelirleri	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu
28.143.153.248,85	1.274.137.910.893,35	1.245.994.757.644,50

Tablodan da görüleceği üzere faaliyet giderleri toplamı 28.143.153.248,85 TL, net gelir toplamı 1.274.137.910.893,35 TL olup dönem olumlu faaliyet sonucu 1.245.994.757.644,50 TL olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Bakanlık mali işlemlerini 5018 sayılı Kanun ve ikincil mevzuat ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanun kapsamındaki tüm kamu idarelerinin muhasebe sistemlerinde tek düzenin sağlanması amacıyla önce çerçeve nitelikteki Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği,

daha sonra Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği çıkarılmış ve merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe kayıt ve işlemlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak yerine getirmesi benimsenmiştir.

Bu düzenlemelere göre, muhasebe sistemi tahakkuk esaslıdır. Kamu hesapları mali yıl esasına göre tutulmaktadır. Kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettirildikleri mali yıl hesaplarında gösterilirken; bütçe gelirleri tahsil edildiği, bütçe giderleri ise ödendiği yılda muhasebeleştirilir. Bütün muhasebe işlemlerinin kanıtlayıcı belgelere dayandırılması zorunludur. Bakanlık, harcamalarda kullanılan ödeme belgesine bağlanacak kanıtlayıcı belgeler açısından Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'ne tabi bulunmaktadır. Bakanlığın muhasebe hizmetleri merkezde Merkez Saymanlık Müdürlüğü, taşrada ise defterdarlıklara bağlı muhasebe birimleri tarafından yürütülmektedir.

Mali raporlamanın amacı; yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır. Bu amacın gerçekleştirilmesi için, işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi

yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Ticaret Bakanlığına bağlı birimlerin 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile belirlenen görev, yetki ve sorumlulukları, Bakanlık tarafından çıkarılan ikincil mevzuatta detaylandırılmıştır. Bu kapsamda, merkez birimler için Görev Dağılım Yönergeleri, taşra teşkilatı birimleri için de Ticaret Bakanlığı Taşra Teşkilatı Hakkında Yönetmelik yürürlüktedir. “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. 10.12.2020 tarihli Bakanlık Makamı onayı ile yürürlüğe giren Ticaret Bakanlığı İş Sürekliliği İlkeleri Yönergesi’nde merkez ve taşra birimlerince belirlenen hassas görev ve faaliyetler düzenlenmiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

2019-2023 tarihlerini kapsayan Stratejik Plan zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

Bakanlık birimlerinin iş süreçleri/iş akış şemaları tüm birimler için mevcut ve güncel değildir. Mevcut iş akışlarındaki imza süreçleri, 2018/3 sayılı İmza Yetkilileri Genelgesi

kapsamında yürütülmektedir. Bakanlıkta ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuş ve uygulanmaktadır.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. 2023 ve 2024 yıllarını kapsayan “Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı” Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygun olarak hazırlanmış ve 20.03.2023 tarihinde Bakan Yardımcılığı Makamının Onayı ile yürürlüğe girmiştir.

İzleme Standartları

“İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu” ve “İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Çalışma Grupları” görevlerine devam etmektedir. İç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. İç Denetim Birimi Başkanlığı doğrudan üst yöneticiye bağlı olarak faaliyet göstermekte olup kamu iç denetçi sertifikasına haiz 19 iç denetçi bulunmaktadır. 2023 Yılı İç Denetim Programı kapsamında 10 adet iç denetim raporu düzenlenmiştir.

Bu açıklamalar çerçevesinde Bakanlığın iç kontrol sisteminin, belirtilen eksikliklerle birlikte mevzuata uygun olarak oluşturulduğu ve işleyişinin de etkin olduğu düşünülmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ticaret Bakanlığı 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabından Ayrılan Payların ve Yapılan Harcamaların Kamu Mali Yönetimi Sistemine Dâhil Edilmemesi

Dış ticaret hizmetlerinin geliştirilmesi amacıyla oluşturulan İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabında biriken tutarların Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) adına açılan bir banka hesabında toplandığı, bu hesaptan Bakan onayı ile Bakanlık ihtiyaçları için TİM'in sorumluluğunda harcama yapıldığı, dolayısıyla ayrılan payların ve yapılan giderlerin kamu mali yönetimi sistemi dışında tutulduğu tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde, kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirler kamu gelirleri arasında sayılmıştır. Kanun'un 6'ncı maddesi ile merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider, tahsilat, ödeme, nakit planlamasının ve borç yönetiminin Hazine birliğini sağlayacak şekilde yürütüleceği, Kanun'a ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin tüm gelirlerinin Hazine veznelere gireceği, giderlerinin bu veznelere ödeneceği, bu idarelerin özel vezne açamayacağı; 7'nci maddesi ile ele alınan mali saydamlık ilkesine göre her türlü kamu kaynağının elde edilmesinde ve kullanılmasında, denetimin sağlanması amacıyla kamuoyunun zamanında bilgilendirileceği öngörülmektedir.

Aynı Kanun'un, muhasebe sisteminin düzenlendiği 49'uncu maddesinde, kamu hesaplarının, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile mali sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemler ile garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek tutulacağı ifade edilmiştir.

Ayrıca Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği'nin 1'inci maddesinde bu Tebliğ'in amacının kapsamda yer alan kurumların mali kaynaklarının etkin ve verimli kullanabilmesi ve izlenebilmesini teminen kamu haznedarlığı uygulamasına ilişkin esas ve usulleri belirlemek olduğu, 2'nci maddesinin üçüncü bendinde genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin fon, hesap, özel hesap, havuz ve benzeri adlarla yönettikleri her türlü banka hesabının bu Tebliğ hükümlerine tabi olduğu belirtilmiştir.

İhracatçıları örgütlendirmek ve işbirliğini geliştirmek suretiyle ihracatı artırarak ekonomik gelişmeye katkıda bulunmak üzere ihracatçı birlikleri ile Türkiye İhracatçılar Meclisinin kuruluşu, işleyişi, görevleri, organları, gelirleri, harcamaları ve denetimleri ile üyelerinin hak ve yükümlülüklerine ilişkin usul ve esasları düzenleyen 5910 sayılı Kanun'un bütçe ve giderlerin anlatıldığı 19'uncu maddesinin beşinci fıkrasında; Birlikler tarafından, dış ticaret hizmetleri ve alt yapısının geliştirilmesi ve yürütülebilmesi için tayin ve tespit olunacak işlerin, faaliyetlerin, projelerin ve amaçların gerçekleştirilmesine yönelik ortaya çıkan giderler ile bu amaçla yapılan hizmet ve idari giderlerin karşılanmasını teminen, bir önceki yılın birlik gelirlerinden hesap edilerek izleyen yılın Ocak ve Temmuz aylarında iki eşit taksit halinde ödenmek üzere yüzde sekiz oranında pay ayrılacağı ve bu hususa ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği ifade edilmektedir.

Bu hüküm çerçevesinde yürürlüğe giren Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmelik'in; İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabı'nın anlatıldığı 48'inci maddesinin üçüncü fıkrasında; dış ticaret hizmetleri ve altyapısının geliştirilmesi ve yürütülebilmesini teminen oluşturulan İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabından karşılanan giderler belirtilmiş olup altıncı fıkrasında; harcamaların Bakanlık onayı ile yapılacağı ve bu hesaba ilişkin diğer hususların Bakanlık tarafından belirleneceği; "denetim" başlıklı 50'nci maddesinde de, TİM ve birlikler ile bunların kurduğu vakıf, şirket, işletmeler ve iştirakler idari ve mali yönden Bakanlığın denetimine tabi olduğu, denetime ilişkin usul ve esasların Bakanlık tarafından belirleneceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede:

-Tablo 4'de görüleceği gibi; 2023 yılında Ticaret Bakanlığı tarafından müşterek hesaptan toplam 297.013.627,01 TL harcandığı, 2023 yıl sonu itibari ile hesap mevcudunun 131.346.204,39 TL olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4: İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabından Yapılan 2023 Yılı Harcamaları

Harcama Konusu	Tutarı (TL)
Personel Genel Müdürlüğü	78.005.346,04
Yurt dışı yerel personel gideri	38.287.511,22
Yurt dışı yerel sekreter gideri	31.068.754,54
Yasal ödemeler (SGK, muhtasar vb.)	8.649.080,28
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	43.631.618,94
Konaklama giderleri	11.889.716,82
Ofis ve araç kira gideri	5.588.938,00

Çeviri hizmeti (tercüman) gideri	1.616.686,79
Diğer çeşitli giderler	13.525.728,30
İşlem masrafi gideri	205.627,48
Heyet giderleri ile ilgili personele verilen iş ve seyahat avansı	8.988.784,61
Kur farkı giderleri	445.217,28
Yasal ödemeler (KDV tevkifatı)	1.370.919,66
İhracat Genel Müdürlüğü	175.376.662,03
Tanıtım faaliyetleri gideri (ticaret ve alım heyetleri)	56.396.053,51
TİM faaliyetleri ve e-birlik projesi desteklenmesi	70.230.561,00
Diğer çeşitli gider (anti dumping, avukatlık)	21.447.724,49
Birlik faaliyetleri	27.302.323,03
Toplam Harcama	297.013.627,01
01.01.2023 tarihi itibarıyla payın bakiyesi	138.590.767,42
2023 yılında paya işleyen toplam faiz geliri	60.063.934,81
31.12.2023 tarihi itibarıyla pay mevcudu	131.346.204,39

-Paydan harcanan (297.013.627,01-78.005.346,04) 219.008.280,97 TL'lik tutarın (personel gideri hariç) Bakanlığın 2023 yılı içinde mal ve hizmet alım giderleri için yapılan 1.192.150.483,57 TL harcamanın %18,37'sine tekabül ettiği görülmüştür.

İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabı her ne kadar TİM nezdinde açılmış bir hesap olsa da, İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabından harcamaların Bakanlık onayı ile yapılması, bu hesaba ilişkin diğer hususların Bakanlık tarafından tespit edilmesi, TİM ve birlikler ile bunların kurduğu vakıf, şirket, işletmeler ve iştiraklerin idari ve mali yönden Bakanlığın denetimine tabi olması, denetime ilişkin usul ve esasların Bakanlık tarafından belirlenmesi bu hesabın denetim ve yönetim yetkisinin Bakanlıkta olduğunu ve bu payın 5018 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesi kapsamında Bakanlık açısından kamu geliri niteliğinde olduğunu göstermektedir. Ancak fiili durumda belirtilen yasal düzenlemeler karşısında, Bakanlığın, bu hizmetlerin geliştirilmesi amacıyla TİM tarafından açılan hesapta toplanan paylar üzerinde tasarruf yetkisi bulunmamaktadır.

Bu itibarla; yukarıda yer verilen 5018 sayılı Kanun'un Hazine birliği ile mali saydamlık ilkeleri ve Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği hükümleri çerçevesinde söz konusu payların Bakanlık bütçesine aktarılması, TİM yerine Bakanlık adına açılacak bir banka hesabında izlenmesi, bu paylardan dış ticaret hizmetlerini geliştirmek amacıyla yapılan giderlerin kamu mali yönetim sistemine dâhil edilerek mali tablolarda gösterilmesi ve kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması için ilgili mevzuatta gerekli değişikliklerin yapılması gerekmektedir.

Söz konusu tespit 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 ve 2022 yılı Sayıştay Denetim Raporlarında da ele alınmış ancak konuyla ilgili olarak herhangi bir gelişme sağlanamamıştır.

BULGU 2: İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirmek Amacıyla Ayrılan Payların ve Yapılan Harcamaların Kamu Mali Yönetimi Sistemine Dâhil Edilmemesi

Odalar, borsalar ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) bütçelerinden her yıl ayrılan ve İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payı Hesabında biriken tutarların TOBB adına açılan bir banka hesabında toplandığı, bu hesaptan Bakan onayı ile Bakanlık ihtiyaçları için harcama yapıldığı, dolayısıyla ayrılan pay ve yapılan giderlerin kamu mali yönetimi sistemi dışında yönetildiği tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde, kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirler kamu gelirleri arasında sayılmıştır. Kanun'un 6'ncı maddesi ile merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider, tahsilat, ödeme, nakit planlamasının ve borç yönetiminin Hazine birliğini sağlayacak şekilde yürütüleceği, Kanun'a ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin tüm gelirlerinin Hazine veznelere gireceği, giderlerinin bu veznelere ödeneceği, bu idarelerin özel vezne açamayacağı; 7'nci maddesi ile ele alınan mali saydamlık ilkesine göre her türlü kamu kaynağının elde edilmesinde ve kullanılmasında, denetimin sağlanması amacıyla kamuoyunun zamanında bilgilendirileceği öngörülmektedir.

Aynı Kanun'un muhasebe sisteminin düzenlendiği 49'uncu maddesinde, kamu hesaplarının, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemler ile garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek tutulacağı ifade edilmiştir.

Ayrıca Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği'nin 1'inci maddesinde bu Tebliğ'in amacının, kapsamda yer alan kurumların mali kaynaklarının etkin ve verimli kullanabilmesi ve izlenebilmesini teminen kamu haznedarlığı uygulamasına ilişkin esas ve usulleri belirlemek olduğu, 2'nci maddesinin üçüncü bendinde genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin fon, hesap, özel hesap, havuz ve benzeri adlarla yönettikleri her türlü banka hesabının bu Tebliğ hükümlerine tabi olduğu belirtilmiştir.

5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun

78'inci maddesinde; Bakanlık iç ticaret hizmetlerini geliştirmek üzere odalar, borsalar ve TOBB tarafından hazırlanan bütçelerde her yıl %1'i geçmemek üzere pay ayrılacağı ve bu şekilde ayrılacak payların kullanılma esasları ile uygulamasının da yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Bu hüküm gereği, TOBB tarafından hazırlanan ve 27.06.2008 tarih ve 26919 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payının Kullanılması Hakkında Yönetmelik'te; söz konusu payların odalar, borsalar ve TOBB tarafından Yönetim Kurulunun belirleyeceği ve TOBB adına açılacak banka hesabına mart ve eylül aylarında eşit iki taksitle yatırılacağı; payın yatırılmasında ve değerlendirilmesinde TOBB Yönetim Kurulunun yetkili olduğu; paydan yapılacak harcamaların TOBB tarafından yapılacağı, harcamalarda Bakan onayının aranacağı ve paydan yapılacak satın alma ve yapım işlerinde TOBB'un satın alma usullerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Yönetmelik'te ayrıca payın muhasebesinin TOBB tarafından ayrı bir hesapta tutulacağı, paydan yapılan harcamaların TOBB hesaplarının tabi olduğu usulle denetleneceği ve paydan yapılan harcamalar ile gelirlere ilişkin bilgilerin her üç ayda bir Bakanlığa bildirileceği ifade edilmiştir.

Bahse konu Kanun ve Yönetmelik hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, iç ticaret hizmetlerini geliştirme payının amacı Bakanlık iç ticaret hizmetlerini geliştirmek olup bunu gerçekleştirmek amacıyla odalar, borsalar ve TOBB bütçelerinden her yıl %1'i geçmemek üzere pay ayrılmaktadır. Ayrılan paylar, TOBB adına açılan bir banka hesabında tutulmakta ve yapılan harcamalar TOBB tarafından kendi satın alma usulleri uygulanarak gerçekleştirilmektedir.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 446'ncı maddesinde İç Ticaret Genel Müdürlüğünün görevleri bentler halinde sayılmıştır. Söz konusu bentlerde, ülkemizin iç ticaretinin düzenlenmesi ve geliştirilmesi faaliyetleri sıralanmış olup TOBB ile odalar ve borsalarla ilgili mevzuat ve uygulamalara ilişkin iş ve işlemleri yürütmek ve bunlarla ilgili düzenlemeler yapmak görevi de yine aynı Genel Müdürlüğe verilmiştir. Bu kapsamda, ilgili İç Ticaret Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan 22.02.2017 tarih ve "İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payı" konulu 2017/1 sayılı Genelge'de de paydan yapılacak bütün harcamalarda Makam Onayının yalnızca İç Ticaret Genel Müdürlüğü tarafından alınacağı, Bakanlık birimlerinin İç Ticaret Genel Müdürlüğüne göndereceği yazıların ilgili birim amiri tarafından imzalanacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; 2023 yılı içerisinde anılan pay hesabında toplam 149.333.898,34

TL'lik tutarın birikmiş olduğu, yıl içerisinde bu tutarın 120.865.654,86 TL'sinin harcanmış olduğu, 2023 yılı sonu itibarıyla pay hesabının bakiyesinin toplam 28.468.243,48 TL olduğu tespit edilmiştir.

Paydan harcanmış olan 120.865.654,86 TL'lik tutarın Bakanlığın 2023 yılı mal ve hizmet alım giderleri için harcanan 1.192.150.483,57 TL'nin %10,13'üne tekabül ettiği görülmüştür.

Harcama kalemlerinden bir kısmının örneğin hizmet binası kiralama ve tadilat giderleri ya da araç kiralama, şoför hizmeti, akaryakıt ve sigorta giderleri ile bu giderlerin içinde yer alan Bakanlık hizmet araçlarına yapılan kasko giderleri vb. harcamaların da İç Ticaret Genel Müdürlüğü tarafından Makam Onayına sunulduğu ve Makam tarafından onaylandığı görülmüştür. Yapılan söz konusu harcamaların payın amacı olan iç ticaret hizmetini geliştirmeye yönelik olarak gerçekleştirildiğini kabul etmek mümkün değildir.

5174 sayılı Kanun'da İç Ticaret Payının her ne kadar Bakanlığa aktarılması veya ödenmesi gibi bir düzenlemeye yer verilmemiş olsa da ve yine Kanun'a dayanılarak çıkarılan Yönetmelik'te bu paydan yapılacak harcamaların TOBB tarafından yapılacağı ifade edilse de; 5018 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesi kapsamında söz konusu paylar Bakanlık açısından kamu geliri niteliğindedir. Ancak fiili durumda belirtilen yasal düzenlemeler karşısında, iç ticaret hizmetlerinden sorumlu Bakanlığın, bu hizmetlerin geliştirilmesi amacıyla TOBB tarafından açılan hesapta toplanan paylar üzerinde tasarruf yetkisi bulunmamaktadır.

Bu itibarla; yukarıda yer verilen 5018 sayılı Kanun'un Hazine birliği ile mali saydamlık ilkeleri ve Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği hükümleri çerçevesinde söz konusu payların Bakanlık bütçesine aktarılması, TOBB yerine Bakanlık adına açılacak bir banka hesabında izlenmesi, bu paylardan iç ticaret hizmetlerini geliştirmek amacıyla yapılan giderlerin kamu mali yönetim sistemine dâhil edilerek mali tablolarda gösterilmesi ve kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması için ilgili mevzuatta gerekli değişikliklerin yapılması gerekmektedir.

Söz konusu tespit 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 ve 2022 yılı Sayıştay Denetim Raporlarında da ele alınmış ancak konuyla ilgili olarak herhangi bir gelişme sağlanamamıştır.

BULGU 3: Dahilde İşleme Rejimi Kapsamında Verilen Belgelere Ait Döviz Kullanım Oranı Hesaplamalarında Hatalı Uygulama Bulunması

Dahilde işleme rejimi (DİR) kapsamında verilen belgelere ait döviz kullanım oranı hesaplamalarında hatalı uygulama bulunduğu görülmüştür.

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun "Şartlı Muafiyet Düzenlemeleri ve Ekonomik Etkili Gümrük Rejimleri" ayrımının "A. Ortak Hükümler" başlıklı 79'uncu maddesinde;

"1. Bu Kanununun 80 ila 83 üncü maddelerinde geçen;

a) Şartlı muafiyet düzenlemesi deyimi, serbest dolaşımda olmayan eşyaya,

- Transit,

- Antrepo,

- Şartlı muafiyet sistemi kapsamında dahilde işleme,

- Gümrük kontrolü altında işleme,

- Geçici ithalat;

b) "Ekonomik etkili gümrük rejimi" deyimi,

- Antrepo,

- Dahilde işleme,

- Gümrük kontrolü altında işleme,

- Geçici ithalat,

- Hariçte işleme;

rejimlerinin uygulanması anlamına gelir.

2. "İthal eşyası" deyimi, şartlı muafiyet düzenlemelerine tabi tutulan eşya ile geri ödeme sisteminin uygulandığı dahilde işleme rejiminde, 118 inci maddede belirtilen işlemlere tabi tutularak serbest dolaşıma giren eşya anlamına gelir.

3. "Değişmemiş eşya" deyimi, dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimleri çerçevesinde hiçbir şekilde işçilik görmemiş ithal eşyası anlamına gelir."

Aynı Kanun'un "D. Dahilde İşleme Rejimi" üst başlıklı "I. Genel Hükümler" başlıklı 108'inci maddesinde;

"1. Serbest dolaşımda olmayan eşya, işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanılmasından sonra Türkiye Gümrük Bölgesinden yeniden ihraç edilmesi amacıyla, gümrük vergileri ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın ve vergileri teminata bağlanmak suretiyle, dahilde işleme rejimi kapsamında geçici olarak ithal edilebilir. Eşyanın işlem görmüş ürünler şeklinde ihracı halinde, teminat iade olunur. Eşyanın bu şekilde dahilde işleme rejiminden yararlanmasına şartlı muafiyet sistemi denir." denilmektedir.

Ekonomi Bakanlığı 2005/8391 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Kararı'nın "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde;

"Döviz Kullanım Oranı (Değişik:R.G.-22/08/2010-27680): Dahilde işleme izin belgesi/dahilde işleme izni kapsamındaki CIF ithal (yurt içi alımlar hariç) tutarının FOB ihraç tutarına (ikincil işlem görmüş ürünün serbest dolaşıma giriş rejimi hükümlerine göre ithalatının yapılması halinde bu ürünün gümrük kıymeti dahil) olan yüzde oranını," denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden görüleceği üzere, DİR bir teşvik uygulaması değil, şartları açıkça belirlenmiş "ekonomik etkili gümrük rejimi"dir. Döviz Kullanım Oranı (DKO) da, ithal edilen ürünlerin toplam parasal değeri ile ihraç sayılan ürünlerin birbirine oranlanmasıdır. Buradaki amaç, uluslararası piyasalarda rekabet gücü kazanmak olduğu için DİR'in asıl hedefi de ortaya bir katma değer çıkartmaktır. Dolayısıyla tüm mevzuat da buna göre düzenlenmiştir.

Buna göre, ikincil işlem görmüş ürün çıkan tarım ürünlerindeki DKO hesaplaması yapılırken genellik arz eden bir uygulama hatası tespit edilmiştir.

Örneğin, buğdayda %74 oranında un ile azami %26 oranında kepek üretilebilmekte olup fire oranı da azami %3 olarak belirlenmiştir. Burada %3 fire çıkarsa kepek üretimi maksimum %23 oranında olacaktır. Bu çerçevede incelenen bir belgede;

"Fiili ithalat tutarı: 3.221.334,96 TL ABD Doları (buğday)

Fiili ihracat tutarı: 2.763.530,00 TL ABD Doları (un)

Serbest dolaşıma giren eşya İİGÜ: 471.614,00 TL ABD Doları (buğday kepeği ve elek

altı un)

Döviz kullanım oranı: %99,57”

bilgileri bulunmaktadır.

Söz konusu verilerden görüleceği gibi fiili ithalat fiili ihracattan yüksektir. Ancak döviz kullanım oranı ise %99,57 görünmekte olup bu verilere göre gerçek DKO'nun %99,57 olması mümkün değildir. %99,57 gibi yüksek oranda çıkan DKO'nun ithalat vergileri ödenerek yurtiçine serbest dolaşıma sokulan (yurtiçi satışı yapılan / ithal edilen) ikincil işlem gören buğday kepeği ve elek altı unun sanki ihracatmış gibi kabul edilerek hesaba dahil edilmesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, hayvancılık sektörüne ucuz yem tedariki zaten DİR kapsamında ayrıca vardır. Bunun dışında DİR'e tabi olmayan firmalarda kati ithalat yolu ile yem tedarik edebilmektedir. Dolayısıyla şartları sağlamayan firmaların desteklenmesi mümkün değildir.

Kamu idaresi cevabında, Dahilde İşleme Rejimi (DİR) Tebliği'ne göre *“Dahilde işleme izin belgesi/dahilde işleme izni kapsamında ithal edilen eşyadan elde edilen ikincil işlem görmüş ürünün, belge/izin ihracat taahhüdünün kapatılmasından önce gümrük mevzuatı çerçevesinde gümrük idaresi gözetiminde imhası, gümrüğe terk edilmesi, çıkış hükmünde gümrüğe teslimi veya serbest dolaşıma giriş rejimi hükümlerine göre ithali hallerinde, bu ürünün ihracatının gerçekleştirilmesi aranmaz.”* hükmü ile serbest dolaşımda olmayan ve dış piyasada talebi bulunmayan İİGÜ'nün millileştirilmesine imkan tanınmakta olduğu iddia edilmektedir.

İthal edilen buğdayın işlenmesi sonucu orataya çıkan İİGÜ'lerin ihraç edilmek yerine yurtiçinde hayvan yemi üretimi için hammadde olarak kullanıldığı, bu durumun İdarenin öne sürdüğü koşullardan, İİGÜ'nün gümrük idaresi gözetiminde imhası, gümrüğe terk edilmesi, çıkış hükmünde gümrüğe teslimi veya serbest dolaşıma giriş rejimi hükümlerine göre ithali hallerinden hiçbirine uymadığı, bu nedenle İdarenin iddiasının hukuki dayanağının olmadığı değerlendirilmektedir. Bu nedenle yurtiçinde tüketilen ya da hammadde olarak kullanılan İİGÜ'nün döviz kullanım oranı hesaplamasında dikkate alınması mümkün değildir. Dolayısıyla dahilde işleme izin belgesi/dahilde işleme izni kapsamındaki buğday ithaline ilişkin belgelerdeki döviz kullanım oranlarının hesabının hatalı olduğu değerlendirilmektedir.

Yapılan işlemler dolayısıyla ülkeye katma değer olarak döviz kazandırma amacı güden

dahilde işleme rejimi içerisinde, döviz kazandırmak bir yana negatif etki yaratarak ihracat bedelinden daha fazla tutarda ithalat yapılması suretiyle ülkeden net döviz çıkışına sebebiyet verilmiş olmaktadır.

Sonuç olarak, dahilde işleme rejiminin bir teşvik sistemi olmadığı, ekonomik etkili bir gümrük rejimi olduğu göz önünde bulundurularak, hatalı uygulamalara son verilmesi, bir belgedeki ihracat döviz tutarlarının ithalat döviz tutarlarından fazla olması, ülkeye ithal edilen ikincil işlem görmüş ürünlerin ihracat sayılmaması ve tüm bu şartlar çerçevesinde ülkeye net döviz katma değeri sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirmek Amacıyla Ayrılan Payların ve Yapılan Harcamaların Kamu Mali Sistemine Dahil Edilmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	
Dahilde İşleme Rejimi Kapsamında Verilen Belgelere Ait Döviz Kullanım Oranı Hesaplamalarında Hatalı Uygulama Bulunması	2022	Yerine Getirilmedi	

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**TİCARET BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE
İŞLETMELERİ**

2023 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	23
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	27
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	28
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	28
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	29

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1: 2023 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması.....	25
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması.....	26

KISALTMALAR

DSİBMY: Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği

KDV: Katma Değer Vergisi

ÖTV: Özel Tüketim Vergisi

BVD: Birleştirilmiş Veriler Defteri

BVAS: Birleşik Veri Aktarım Sistemi

TYS: Tasfiye Yönetim Sistemi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 467’nci maddesinde Ticaret Bakanlığının döner sermaye kurmaya yetkili olduğu belirtilmiş, Döner Sermaye İşletmesinin faaliyet alanları, çalışma usul ve esasları, giderleri, işletilmesi ile hesap usullerine ilişkin hususların Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine çıkarılacak yönetmelikle tespit edileceği hükme bağlanmıştır.

Bu kapsamda 18.05.2019 tarihli ve 30778 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ticaret Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği’nin 5’inci maddesinde, Döner Sermaye İşletmesinin faaliyet alanları 11 bent halinde sayılmıştır. Buna göre, 4458 sayılı Gümrük Kanunu’na göre tasfiye edilecek hale gelen eşyaların tasfiyesini yapmak Kurumun esas faaliyet konusudur. Tasfiyelik eşyalar için depolar, mağazalar ve satış reyolları açılmasına ve işletilmesine ilişkin ilke ve standartları belirleyerek bu yerleri açmak, işletmek, işlettirmek ve denetlemek Kurumun yetki alanındadır. Bunların dışında Ticaret Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi, ihracatın geliştirilmesi ve ithalatın yönlendirilmesi kapsamında yapılacak faaliyetleri yürütmekte olup dış ticarete ürün denetimleri ve uygunluk değerlendirmesi, ürün denetimlerinde ihtiyaç duyulan laboratuvarların kurulması ve mevcutların geliştirilmesi, ürün denetimlerinde numune alımı ve analizi masrafları ile dış ticaret denetimleri kapsamında alınan ve firmalarca belli süreler dâhilinde geri alınmayan numunelerin satışına ilişkin faaliyetleri yerine getirmektedir.

Döner Sermaye İşletmesinin tasfiye işleri ile ilgili olarak tabi olduğu mevzuat aşağıda sıralanmıştır.

- 4458 sayılı Gümrük Kanunu,
- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu,
- Gümrük Yönetmeliği,
- Tasfiye Yönetmeliği,
- 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Göre Elkonulan Eşya ve Alıkonulan

Taşıtlara İlişkin Uygulama Yönetmeliği,

• 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Göre Elkonulan Akaryakıtın Teslimi, Muhafazası, Tasfiyesi ve Yapılan Masraflara İlişkin Uygulama Yönetmeliği,

• Tasfiye Genel Tebliği (Kaçak Eşya ve Kaçak Eşya Naklinde Kullanılan Taşıtlara İlişkin İşlemler Seri No:1).

İhalelere katılımı ve rekabeti artırmak, eşyanın tasfiyesini hızlandırmak amacıyla tasfiyelik hale gelen araç ve eşyaların ihale ile satışı 2014 yılından itibaren internet üzerinden elektronik ortamda gerçekleştirilmekte olup buna ilişkin usul ve esaslar Tasfiye Genel Tebliği'nde (Elektronik İhale Seri No: 1) düzenlenmiştir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 458/B maddesi ile Destek Hizmetleri, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğüne verilen görevler kapsamında yapılması gerekli olan bir kısım faaliyetler, idari ve mali yönden bu Genel Müdürlük tarafından yönetilen ve Bakanlık bünyesinde faaliyet gösteren 21 tasfiye işletme müdürlüğü tarafından yerine getirilmektedir. Bakanlık bünyesinde bulunan işletme müdürlükleri, 16 farklı gümrük ve dış ticaret bölge müdürlüğüne bağlı olarak faaliyetlerini yürütmektedir.

İşletme faaliyetleri; harcama yetkilisi, gerçekleştirme görevlisi, işletme personeli, diğer birimlerin ilgili personeli ile muhasebe biriminde görevli personel eliyle yürütülmektedir.

Ticaret Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesinin 31.12.2023 tarihi itibarıyla toplam personel sayısı 853 olup bunların 609'u kadrolu personel, 244'ü işçi olarak görev yapmaktadır.

Ticaret Bakanlığının merkez, taşra ve yurt dışı birimlerinin mal ve hizmet alımları ile yatırım harcamalarının döner sermaye bütçesinden yapılmasına yönelik taleplerini genel bütçe ödeneklerini de gözeterek değerlendirmek ve karara bağlamak görevi Döner Sermaye Komisyonuna verilmiştir. Döner Sermaye Komisyonu; Bakanlıkça belirlenen limitler dâhilinde ilgili Bakan Yardımcısı veya Destek Hizmetleri, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye Genel Müdürü başkanlığında, ilgili merkez birim amir veya amirleri, Strateji Geliştirme Başkanı, Destek Hizmetleri, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğünde ilgili Genel Müdür Yardımcısı ile Döner Sermaye Dairesi Başkanından teşekkül etmektedir.

1.3. Mali Yapı

Döner Sermeye İşletmeleri için 100.000.000 TL sermaye tahsis edilmiş olup bu tutarın tamamı ödenmiştir.

01.01.2023 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe giren Ticaret Bakanlığı 2023 Yılı Döner Sermeye Bütçesi ile gümrük ve dış ticaret bölge müdürlüklerine bağlı işletme müdürlüklerine 1.298.800.000 TL ödenek verilmiş olup Döner Sermeye İşletmesinin 2023 yılı geliri 1.553.166.000 TL olarak tahmin edilmiştir.

Öte yandan, 2023 yılı Ticaret Bakanlığı Döner Sermeye Bütçesi Uygulama Esasları'nın "Ek Ödenek ve Ödenek Aktarımı" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Döner sermaye bütçesi ödeneklerinin yetersiz kalması halinde, faaliyetlerinin devamlılığını sağlamak amacıyla, ekonomik veriler de göz önünde bulundurulmak kaydıyla ek ödenek vermeye Bakan yetkilidir." hükmü gereği Bakan onayı ile 633.650.000 TL ek ödenek verilmiş olup ek gelir artışı 379.284.000 TL olarak tahmin edilmiştir. Böylelikle, nihai toplam 1.932.450.000 TL'ye ulaşan bütçe ödeneğinin türleri itibarıyla dağılımı ve yıl sonu gerçekleştirmeleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: 2023 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması

Kodu	Bütçe Gideri Türü	Başlangıç Ödeneği* (TL)	Yıl Sonu Ödeneği (TL)	Harcama (TL)	Harcama/ Yıl Sonu Ödeneği (%)
01	Personel Giderleri	377.010.000,00	375.670.000,00	237.561.692,88	63,23
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	101.320.000,00	102.660.000,00	46.940.474,63	45,72
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	372.570.000,00	267.370.000,00	177.399.173,00	66,34
05	Cari Transferler	285.031.000,00	390.231.000,00	329.130.587,38	84,34
06	Sermaye Giderleri	796.519.000,00	796.519.000,00	296.656.100,59	37,24
Toplam		1.932.450.000,00	1.932.450.000,00	1.087.688.028,48	56,28

*Ek Bütçe ile verilen ödenekler dâhildir.

Yıl sonunda gerçekleşen 1.087.688.028,48 TL'lik toplam bütçe giderinin yaklaşık %52'sini cari transferler ve personel giderleri oluşturmaktadır. Cari transferlerin %91'ini ise aylık gayrisafi hasıllardan tahsil edilen tutarlar üzerinden genel bütçeye aktarılan Hazine payları oluşturmaktadır. Ticaret Bakanlığı faaliyetlerinin finansmanında Döner Sermeye İşletmesi bütçesinden yıl boyunca toplam 477.542.321,59 TL kaynak kullanılmıştır.

Öte yandan, 2023 yılında 2.000.038.428,23 TL bütçe geliri elde edilmiş olup bütçe gelirlerinden ret ve iadeler düşüldüğünde net bütçe geliri 1.995.289.231,36 TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması

Kodu	Bütçe Geliri Türü	Planlanan Bütçe Geliri* (TL)	Gerçekleşen Bütçe Geliri (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
03	Mal ve Hizmet Gelirleri	1.665.804.000,00	1.660.332.531,80	99,67
04	Alınan Bağış ve Yardımlar	2.000,00	-	0,00
06	Sermaye Gelirleri	12.000,00	-	0,00
09	Diğer Gelirler	266.632.000,00	339.705.896,43	127,40
Toplam		1.932.450.000,00	2.000.038.428,23	103,49
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler (-)			4.749.196,87	-
Net Bütçe Geliri			1.995.289.231,36	103,25

*Ek Bütçe dâhildir.

Gerçekleşen toplam bütçe geliri içindeki en büyük pay, tasfiyelik hâle gelen araç ve eşyaların satışından elde edilen gelirlere ilişkindir. Bu kapsamda 800.03.13 “Tasfiye Edilecek Eşya ve Hurda Satış Gelirleri” kodundan 1.263.999.539,70 TL bütçe geliri elde edilmiştir. 2023 yılında elde edilen 297.564.032,35 TL faiz geliri 09.Diğer Gelirler kalemine dâhildir. Geçici depolama yeri ve antrepo işletmeciliği ile laboratuvar tahlillerinden elde edilen gelirler, belgelendirme ve izin verme gelirleri Döner Sermaye İşletmesinin diğer gelir kalemleri arasındadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Ticaret Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulmuş olan döner sermayeli işletmelerin iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması ve muhasebesi ile kontrol ve denetimine ilişkin usul ve esasları düzenleyen Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği (DSİBMY) hükümlerine tabidir.

Buna göre, bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir ve Yönetmeliğin üçüncü kısmının “Çerçeve Hesap Planı” başlıklı dördüncü bölümünde detaylı olarak düzenlenen sistematığe uygun olarak kaydedilir.

DSİBMY'nin 565'inci maddesine göre, bilanço ve gelir tablosu dipnotlar ve ekleri ile birlikte temel mali tabloları oluşturur. Mali tabloların amacı yatırımcılar, kredi verenler ve diğer ilgililer için karar almada yararlı bilgiler sağlamak, gelecekteki nakit akımlarını değerlendirmede yararlı bilgiler sağlamak ve varlıklar, kaynaklar ve bunlardaki değişiklikler ile işletme faaliyet sonuçları hakkında bilgi sağlamaktır.

Mali raporlamanın amacı ise yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır. Bu amacın gerçekleştirilmesi için de; işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikakte alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından Bilanço ve Gelir Tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan;

mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ticaret Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çeręevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi iğerdiği kanaatine varılmıştır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>